

Minnesanteckningar nätverk för klimatanpassning i Kalmar län

2021-06-16, Skype-möte

Sammanfattning

Anmälan till **grundkurs i klimatanpassning** i höst, är öppen. Kommuner, regioner och myndigheter kan anmäla sig. Kursen varar två dagar (19–20 oktober) och är troligen digital. Snabb anmälan uppmuntras eftersom platserna brukar gå åt fort. **Sista anmälningdag är 11 oktober.**

Per Lindegård frågar deltagarna om det finns **kommuner i länet som är intresserade av att titta på hur kulturvärden och kulturarv kan påverkas av klimatförändringar**. Ta kontakt med Per om det låter intressant (per.lindegard@lansstyrelsen.se).

Karen Jensen framför att Miljösamverkan Sydost gärna använder sig av nätverket som remissmottagare av den framtagna broschyr som miljöinspektörer ska kunna använda vid tillsyn.

Beslut

Nätverket träffas fyra gånger per år. Länsstyrelsen skickar inom kort kallelse till nästa möte som förslagsvis blir i oktober.

1. Välkomna och presentationsrunda, genomgång av enkätfrågor och -svar

Pär Hansson (enhetschef och länsarkitekt Länsstyrelsen Kalmar län) öppnar mötet kl. 13.00. Madeleine tar minnesanteckningar.

Länsstyrelsen har skickat sex frågor om klimatanpassning till respektive organisation som deltar i nätverket. Svar har erhållits av Västerviks kommun, Kalmar kommun, Högsby kommun, Borgholms kommun, Mörbylånga kommun, Oskarshamns kommun samt Trafikverket. Syftet är att få en bild av hur klimatanpassningsarbete är organiserat, vilka de eventuella utmaningarna är samt hur länsstyrelsen kan stötta arbetet.

Vi pratar om att bjuda in inspirationstalare till kommande nätverksmöten.

Klimatanpassningssamordnarna Tomas Ekelund och David von Sydow är båda intressanta eftersom de kan delge sina framgångshistorier från Skövde kommun respektive Borås stad. [Sofie Storbjörk](#) lyfts också som ett mycket bra exempel. Vid SMHI:s senaste grundutbildning delades flera goda case-berättelser från kommuner och där borde vi kunna hitta intressanta personer att bjuda in.

Se bilaga **Enkätfrågor och svar** för mer information.

2. Lathund för klimatanpassning (Lars Ljungström)

För att klimatanpassningsarbetet ska bli framgångsrikt är det särskilt viktigt att arbeta strukturerat. Lars uppmanar alla att ta hjälp av länsstyrelsen. [Lathund för klimatanpassning](#) är ett sätt att få stöd i att ta fram en handlingsplan för klimatanpassning. Arbetet med lathund för klimatanpassning har tyvärr stannat av. Mörbylånga och Oskarshamns kommuner involverades och kom långt. Det fungerade väldigt bra att diskutera och arbeta sektorsövergripande, vilket är en nödvändighet. Ta fram en klimatanpassningsplan för att överblicka alla sårbarheter.

Lars berättar om och visar IVL:s ranking [Klimatanpassning 2021 – så långt har Sveriges kommuner kommit](#). 180 kommuner har svarat. Av Kalmar läns kommuner har åtta svarat och fyra avstod från att

svara. Västerviks kommun hamnar på plats 27. Generellt sett är de högst rankade kommunerna kustkommuner i södra Sverige (som haft störst problem) och större kommuner med särskild finansiering. Skövde kommun (topp 3) har anställt en klimatanpassningsstrateg, Tomas Ekelund. Borås stad har gått från plats 152 till plats 27 tack vare att de anställt en klimatanpassningssamordnare, David von Sydow. Det tyder på att det är en stor framgångsfaktor som gör det enklare att arbeta sektorsövergripande.

Lars tillägger att det är viktigt att hela organisationen förstår effekterna av klimatförändringar och att det även gäller att ha politiker med sig.

Beträffande översvämningar gäller i Kalmar län planbestämmelsen att ingen ny samlad bebyggelse får ske på nivåer under 2,8 meter över havet. Ta hjälp av [Boverkets tillsynsvägledning](#) och [SMHI:s klimatscenarier](#).

Anmälan till grundkurs i klimatanpassning i höst, är öppen. Kommuner, regioner och myndigheter kan anmäla sig. Kursen är digital och pågår 19–20 oktober. Snabb anmälan uppmuntras eftersom platserna brukar gå åt fort. **Sista anmälningssdag är 11 oktober.**

3. Klimatanpassning på länsstyrelsens hemsida/planeringskatalogen

På länsstyrelsens hemsida för klimatanpassning kommer allt som hör nätverket och mötena att samlas, i stället för att skickas ut via e-post.

[Planeringskatalogen](#) är en webbtjänst som sammanställer, kvalitetssäkrar och strukturerar planeringsunderlag för fysik planering och gör dem sökbara. Kunderna är alla som handlägger ärenden som kopplar till hushållning med mark och vatten (3 och 4 kap Miljöbalken). Gör man en sökning på tillgängligt underlag som berör Kalmar län och ämnesområdet klimatanpassning får man träff på [21 olika underlag](#). Dessa kan utgöras av GIS-underlag och/eller rapporter.

4. Nytt nätverk för översiktsplanering (Madeleine Mårtensson)

Länsstyrelsen och Region Kalmar län är på gång att etablera ett nytt nätverk för översiktsplanering i Kalmar län. Mer information kommer löpande. Planarkitekt Ted Kransby deltar från Länsstyrelsen.

5. Länsstyrelsen om torka och vattensituationen (Amie Ringberg)

Amie berättar att Kalmar län har särskilt stor risk för torka och vattenbrist. Det beror dels på regnskugga och västliga vindar med varm och fuktig luft, dels på begränsad magasineringsförmåga.

Länsstyrelsen har återkommande kraftsamling kring vattenbrist och torka, vilket innebär prioriterat arbete.

Situationen inför sommaren (2021) uppdateras på måndag då nya kartor kommer.

Enligt SMHI och SGU råder risk för vattenbrist och det gäller grundvattenbrist i små magasin.

Regionala samverkansmöten om vattensituationen sker cirka en gång per månad.

Revidering av den regionala vattenförsörjningsplanen pågår.

6. Projektet Påverkan på enskilda dricksvattentäkter och enskilda avlopp (Karen Jensen)

Miljösamverkan Sydost och kommunerna planerar informera miljöfarliga verksamheter om klimatanpassning. Det finns en paragraf i MB som möjliggör detta. Tillståndspliktiga företag är skyldiga att göra riskbedömning. Ett förslag till broschyr är framtaget och ska användas av inspektörer vid tillsyn. Förhoppningen är att broschyren ska vara färdigställd under hösten. Karen vill gärna använda sig av **nätverket som remissmottagare**.

Under 2022 kommer Miljösamverkan Sydost arbeta med ytterligare ett projekt. Det är ett informationsprojekt som riktar sig till privatpersoner om hur brunnar och avskilda avlopp kan klimatanpassas.

Följ projekten på miljosamverkansydost.se.

7. Kulturarv och klimatförändringar i Kalmar län (Per Lindegård)

Hur påverkas kulturvärden av klimatförändringar?

Kalmar län har den längsta sammanlagda kuststräckan i Sverige. Det innebär också många kulturvärden utmed kusten och våra vattendrag. Av den anledningen är betydande kulturvärden utsatta vid översvämningar.

Skyddade byggnadsminnen finns bland annat i Borgholms kommun. De påverkas vid bara någon meters ökad havsnivå. Gamla industrier, glasbruk, bebyggelse etcetera påverkas av mildare och fuktiga klimat, framförallt på vintern. Även mögel, insektsangrepp och röta på sten och puts utgör hot.

Eftersom landskapet påverkas i stort blir det allt tuffare för de som upprätthåller odlingslandskapet. Vad händer med världsarvet i ett förändrat klimat? Vid 2,5–3 meter högre havsnivå förändras/försvinner större delen av Ölands världsarv. Torka och vattenbrist är en stor utmaning för södra Öland i synnerhet. Det är viktigt att fortsätta sköta dessa värden och bruka odlingslandskapet med betesdjur. Värdefulla sjömarker riskerar ställas helt under vatten.

Våra äldsta städer ligger längs med kusten – inte minst Kalmar. Q-märkt bebyggelse ligger i riskzonen. Detsamma gäller för Västervik.

För att motverka de risker som ett förändrat klimat medför behövs bättre kunskapsunderlag. Det är också nödvändigt att informera fastighetsägare om vad som kan hända. Det kan bli aktuellt för de som bor kustnära att bygga vallar eller liknande. Åtgärderna ska dock inte ha negativ påverkan på kulturvärden.

I länsstyrelsens samling av publikationer finns två rapporter på temat; [Kulturarv och klimatförändringar i Kalmar län](#) samt [Klimatförändringar och världsarv](#).

Per frågar deltagarna om det finns kommuner i länet som är intresserade av att titta på hur värden och arv kan påverkas i kommuner. Ta kontakt med Per om det låter intressant.

8. Nästa möte och mötesfrekvens

Länsstyrelsen kallar inom kort till nästa möte som förslagsvis genomförs i oktober. Nätverket för klimatanpassning kommer träffas fyra gånger årligen.